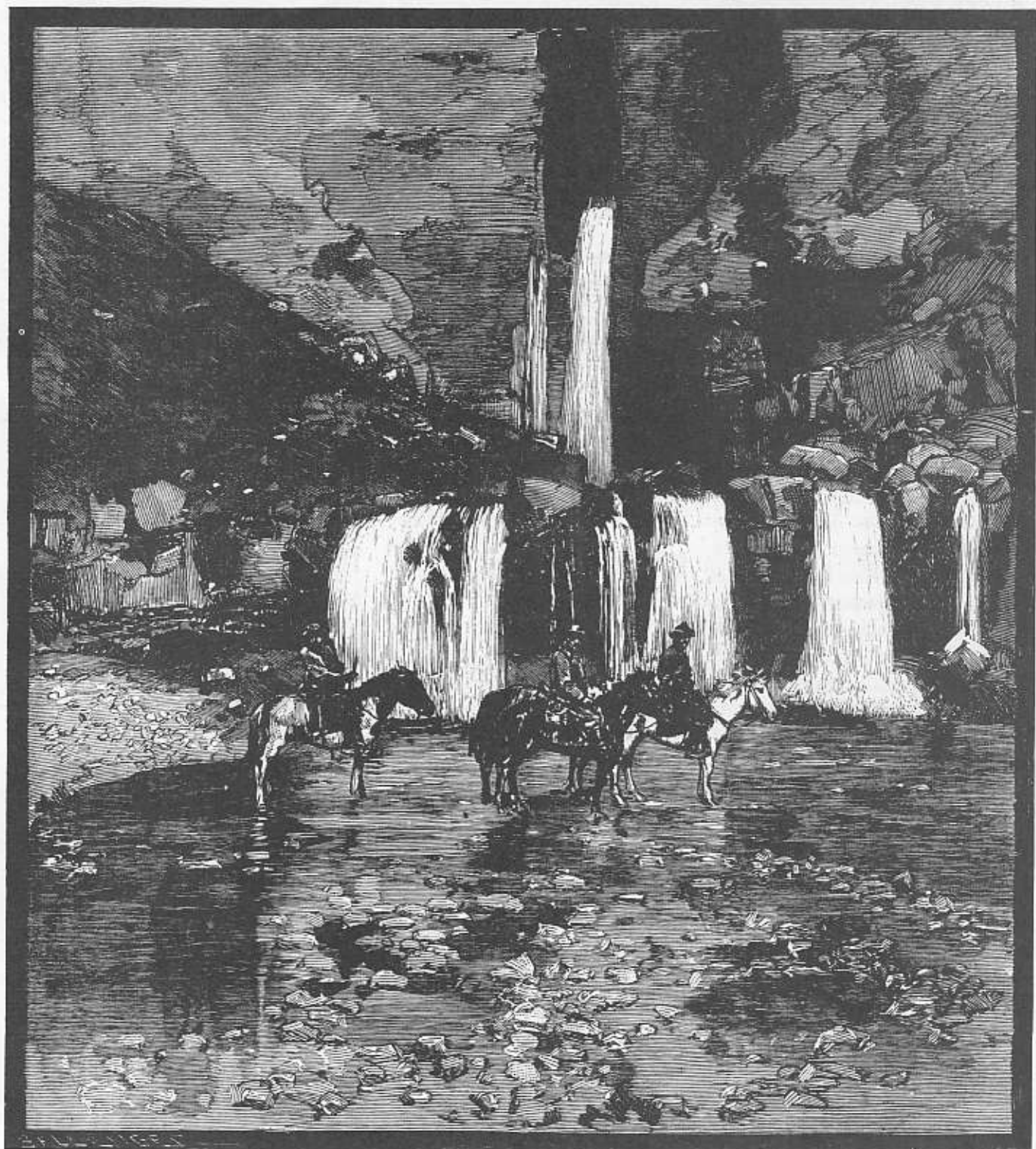

NOS

Medlemsorgan för Föreningen Natur och Samhälle i Norden. Utkommer med 4 nummer per år. Nr 2 mars 1994.

Programförklaring

FNSiN

Föreningen
Natur och Samhälle i Norden

Föreningen Natur och Samhälle i Norden (FNSiN) är en partipolitiskt obunden, ideell förening. Föreningen vill samla intresserade av miljöfrågor och levnadsvillkor till ett allsidigt studium av natur och samhälle. Att upptäcka TILLSAMMANS är vår grundidé. I FNSiN möts människor med allehanda intressen.

Vi arrangerar EXKURSIONER till intressanta områden. Vi har gjort resor till Gotska Sandön, Bornholm, svenska fjällen och flera svenska landskap. Vi har paddlat kanot i Bergslagen, Sörmland och Uppland där vi allt efter intresse kunnat studera fauna, flora, arkeologi och kulturhistoria. Vi har firat midsommar i Halland och i Skåne. Vi har plockat svamp i skogarna kring Stockholm och tranbär på hälsingemyrar.

Vi arrangerar årligen EXPEDITIONER till områden nära och fjärran, Lofoten, Färöarna, Island, Spetsbergen, Grönland, Alaska, Hebriderna, New Foundland och Labrador är några av de områden som vi har besökt. Varje resa förbereds genom studiecirklar och redovisas i artikel- eller bokform.

Vi arrangerar STUDIECIRKLAR. Några ämnen har varit skärgården, energi, fjällkunskap, ortnamn, foto, modern isländska, geologi och meteorologi.

Vi arrangerar FÖREDRAG i en mängd aktuella ämnen såsom lågenergisamhället och bostadsmiljöer. Ofta berättar långväga resenärer till egna bilder om sina upplevelser runt om i världen.

Vi agerar MILJÖPOLITISKT: Nedre Dalälven, Tyresta-Åva, Järvafältet och Norra Djurgården är några av de områden som vi har engagerat oss för.

Som Du ser har FNSiN en mångsidig karaktär där Ditt speciella intresse blir tillgodosett och där Du genom Din medverkan kan berika föreningen. Dessutom glömmer vi inte bort att ha trevligt. Som medlem är Du välkommen att delta i dessa arrangemang. Resor och utflykter genomförs till låga självkostnadspriser.

Som medlem får Du dessutom medlems-tidskriften NOS, fylld av intressanta artiklar.

Föreningens adress:

Box 49015, 100 28 Stockholm

Lokal i Stockholm:

Upplandsgatan 80 t.v. om porten
Tel: 08/ 33 49 59

Postgiro:

50 31 97 - 6	Huvudkonto
67 01 50 - 2	Medlemsavgifter
60 80 83 - 2	Beställning av skrifter

Ansvarig utgivare:

Anders Schærström
Kometvägen 49, 183 33 Täby
08-665 29 00(A), 08-758 30 03(B)

Nästa NOS: Utkommer juni 1994

Material till NOS skickas till:

PeO Sundqvist,
Grubbens gata 9, 112 32 Stockholm
08-653 71 92(B)

FNSiN Funktionärer 1994

Styrelse:

Ordförande

Anders Schærström
Kometvägen 49
183 33 Täby
08-758 30 03 (b), 08-665 29 17 (a)

Vice ordf

Pia Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-560 330 27 (b), 08-34 91 10 (a)

Sekreterare

PeO Sundqvist
Grubbens gata 9
112 32 Stockholm
08-653 71 92 (b)

Kassör

Erik Elvers
Ilerstigen 28
170 71 Solna
08-85 84 88 (b), 08-788 29 98 (a)

Övriga ledamöter:

Ola Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-560 330 27 (b)

Birgitta Traxel
Vesslevägen 40 nb
161 40 Bromma
08-25 03 35 (b), 08-616 21 96 (a)

Kaj Valtersson

Värdshusvägen 20, 7 tr
145 50 Norsborg
08-53 18 15 87 (b), 08-08-16 23 91 (a)

Bo Zachrisson

Birkagatan 2
113 36 Stockholm
08-31 02 33 (b), 08-16 22 18 (a)

Programkommitté:

Benita Jansson
Sköntorpsvägen 49
120 53 Årsta
08-91 71 32 (b), 08-453 86 42 (a)

Boel Jorup

Götgatan 97
116 62 Stockholm
08-640 02 91 (b)

Britt Andersson

Ringvägen 76 3tr
118 60 Stockholm
08-642 36 17 (b), 08-788 21 89 (a)

Kaj Valtersson

(se ovan)

Liisa Holopainen

Ångskärsgatan 3 7tr
115 29 Stockholm
08-663 49 54 (b)

Kontaktpersoner:

FNSiN- Höga kusten

Lena Hermansson
Svanö 25
870 40 Lunde
0612-303 50 (b)

FNSiN-Uppland

Sven A Nyberg
Valthornsvägen 31
752 50 Uppsala
018-40 47 70 (b)

FNSiN-Värmland

Lena Sewall
Älvrosgratan 4
654 61 Karlstad
054-18 68 75 (b)

FNSiN-Östergötland

Håkan Bley
Sköldvägen 18
616 33 Åby
011-631 69 (b), 011-19 11 04 (a)

Medlemsavgiften 1994:

Fullbetalande medlem	110 kronor
Ny d:o efter 1/7	55 kronor
Familjemedlem	25 kronor

Betala till postgiro 67 01 50-2 !!

Ett besök i Hornstrandir, Vestfirðir

av Kaj Valtersson

Rapport från en resa anordnad av PG Braff till Islands nordvästra fjordlandskap sommaren 1993

Vi var 7 personer: P. G. Braff, reseledare, Anders Tunevi, Kaj Valtersson, Hans Weimer och Björn Zetterberg samt damerna Inger Udo och Eva Söderberg.

Resrutten: Reykjavík, Snæfellsnes med Snæfellsjökull, Stykkishólmur, färjan Baldur över Breiðafjörður till Brjánslækur, Ísafjörður, båt Fagranes Ísafjörður-Hornvík-Hornstrandir tillbaka till Ísafjörður, Hólmavík, Brú, Reykjavík. De tre som stannar kvar längre besöker var och en intressanta områden som Mývatn (Kaj), Þórsmörk (Björn) och Hekla (P G Braff).

Vi tar en kommunal buss till Geysirområdet med Strokkur som sprutar vatten c:a var 7:e minut, besöker därefter Gullfoss som nyligen fått utsiktsramper av trä samt en fiskeby på sydvästra Island där vi köper färsk hummer (havskräftor).

I Reykjavík prövar vi badet i centrala delen av staden med olika varmvattensbassänger, besöker ett friluftsmuseum och ett område med Zoo och lekplatser för barn.

På Snæfellsnes två nätter i tält på Ólafsvíks campingplats, vi tar en taxi runt Snæfellsnes och nästa dag en tur upp på fjället, sista biten med snöskotrar upp på Snæfellsjökull.

Vi bor på vandrarhem i Stykkishólmur och blir visade runt staden av PG. Vi går ner i hamnen och förbi Stadshotellet. På morgonen nästa dag konditorifrukost innan vi packar och tar färjan Baldur på en flera timmars färd över Breiðafjörður. Stopp vid Flatey för av- och påsläpp av passagerare. Väd-

ret är fint med solsken och blått hav. Vi far förbi några klippor med mängder av sjöfåglar, bl a skarvar samt en mindre klippö med fyrton.

I färjeläget Brjánslækur stiger vi på bussen, vilken tar oss längs det västra fjordlandskapet till staden Ísafjörður. På vägen stannar bussen en kvart vid det mäktiga vattenfallet Dynjandi i Arnarfjörður.

Efter flera fjordar och slutligen en högplatå leder vägen nedåt och staden Ísafjörður dyker upp djupt nere vid en fjord, omgiven av många höga berg på båda sidorna. Fjorden kallas Skutulsfjörður och leder c:a 5 km utanför staden ut till den stora fjorden Ísafjarðardjúp, vilken i sin tur har direkt förbindelse med Atlanten och kusten mot sydvästra Grönland.

Bussen stannar strax utanför turistbyrån och det vandrarhem utanför vilket vi slår upp våra tält.

Själva staden Ísafjörður, de äldre och centrala delarna, ligger på en L-formad landtunga som sticker ut på fjordens västra sida och ger en naturligt skyddad hamn innanför.

Vi tillbringar en hel dag här före vår fortsatta färd till Hornstrandir med båten Fagranes.

På morgonen träffas vi på en liten restaurang på landtungan vid vattnet. Efteråt besöker vi den kommunala simhallen, där det liksom på andra ställen på Island finns bubbelpool med varmvatten, därefter sjöfartsmuseet längst ut på näset och nära M/S Fagranes avgångsplats. Där ute ligger 4 st

gamla hus, det äldsta från 1736, samt några upptagna äldre fiskebåtar.

Så följer planering och inköp till vår 3-dagars vistelse på Hornstrandir. Damerna får lift till en butik i Hnífsdalur c:a 5 km norr om Ísafjörður, Björn och jag hyr ett par cyklar på vandrarhemmet till samma plats och för att handla åt Anders och PG och oss själva. Där finns en mer välförsedd butik än här. Efter provianteringen behåller vi cyklarna halva dagen och åker "på tur" med dem längs vägen vid fjordstranden söderut tills den slutar. Intill en å hamnar vi vid något som liknar Ísafjörðurs sop-tipp. Vad som väcker mest uppmärksamhet där är en stor tvåvåningsvilla, vilken måste ha transporterats dit hel och hållen på något stort släp. Fönsterrutorna är krossade och en massa lösa bräder ligger inuti. Huset är byggt på ett sätt som påminner om hus i Reykjavík och några äldre delar i Ísafjörður. Väggar och tak är täckta med korrugerad plåt, vilken är målad utanpå. Detta är naturligtvis ett utmärkt skydd i det mycket regniga och fuktiga klimatet, och plåten hindrar träet från att skadas av röta samt är lättare att transportera än material av sten och lava.

Vi cyklar förbi den lilla flygplatsen på andra sidan fjorden, går in för att hämta några broschyrer och får veta att man kan fara med postflyget till närliggande flygplatser litet billigare än med reguljärt flyg. På återvägen startar just ett litet plan, och vi ser att det tar rätt lång tid för planet att krypa längs fjordens östra höga berg-

vägg innan det når fri horisont.

Vi fortsätter längs den högt belägna vägen och får en bred vy av fjorden och staden Ísafjörður bakom oss. På andra sidan fjorden stannar vi vid en korvkiosk och blir påtutade av flera bilister. Vi frågar varför och får veta att vi måste stå i kö med cyklarna då det var en drive-in kiosk. Litet mat och en burk Egils maltextrakt, en sorts svagdricka som görs på bryggerier i Reykjavík, smakade bra.

På morgonen nästa dag beställer vi två taxi för att frakta bagage och proviant till båten Fagranes på andra sidan viken. Båten lastas med små containrar i vilka passagerarna får ställa sitt bagage, vilka sedan hissas ner i båtens lastrum med en kran. Vädret är vackert, det kommer stora dyningar in från havet men är inte särskilt blåsigt.

Det är ganska mycket folk på båten. PG pratar med ett isländskt par, far och son, vilka vi tidigare träffat på det lilla pensionatet i Ísafjörður. Den c:a 70-årige mannen berättar att detta är hans första resa tillbaka till den hemtrakt i Hornstrandir där han bodde som barn. Han föddes i ett hus byggt av torv, familjen hade får, kor och häst. Vintern 1918 var så kall att man kunde gå på isen eller rida från Hesteyrarfjörður (Hesteyri) till Ísafjörður.

Vi närmar oss de höga berg som utgör nordvästra uddarna av "hornet". Några är platta och har nästan lodräta branter mot havet. Hornstrandir udde påminner på kartan om en del av ett älg- eller rådjurshorn.

Vi kommer så småningom till vårt mål Hornvík. I Aðalvík stannar M/S Fagranes vid ett par platser, 2 st gummibåtar med utombordare sätts i sjön, en lucka hissas upp från aktern och last och passagerare förs i land och nya kommer ut. Ett litet kapell ligger inne i viken.

Ovanpå någon av dessa upp-

stickande fjällrika uddar finns rester av ett s k fort, tidigare byggt av NATO med helikopterlandningsplats m m, övergivet och förfallet, ej synligt från havet.

Senare, hemma i Sverige, kommer vi att få se det i filmen "Naturrens barn", Islands första och enda Oscarsnominerade film (1993), där också trakterna runt omkring visas.

Då vi efter 5 timmars båtresa närmar oss Hornvík gör båten en gir nära en rakt ur havet uppstickande klippa där massor av sjöfågel håller till. Det är mest tretåig mås, arktisk tärna och stormfågel. Väl inne i Hornvík lägger båten till och passagerare och gods fraktas i gummibåtarna till östra delen av viken.

Då jag, nyfiken på lastningen, kollade upp vårt bagage, upptäckte jag att vårt lager av toalettpapper för tre dagar samt en vattenbehållare fattades. Enligt en besättningsman hade detta av misstag blivit avlastat tidigare tillsammans med annat gods.

Båten vänder de c:a 300-400 meter in mot den sydvästra delen av den långa mörka sandviken, där vi får kliva i gummibåten med vår packning. Vi körs upp mot stranden av svart lavasand, där en växtlighet av späd, mycket fräsch grönska möter oss. Framför oss har vi en dal, ett flackt landskap av sanddynor, blandat med gräs och låga rankor av små gröna blad. Runt dalen, c:a 4 km i diameter, sträcker sig berg, några hundratal meter höga, och många forsar springer fram genom bergssidorna.

Vi ställer en del av bagaget upp på den första sanddynen och tar tält och sovsäckar med för att söka en lämplig tältplats. Där, plötsligt, möts vi av ett urtidsdjur, en kombination av en stor hund och en dinosaurie, som en tidigare besökare snickrat ihop av drivvirke från stranden.

En uppskjutande klippa, på-

minnande om en ruin från ett fort, men troligen av naturligt ursprung, ligger mellan stranden och vår tältplats. Den är omgiven av mycket tät grönska på vissa ställen, meterhög kvanne men också gräs och vilda blommor, gula och lila, liknande vår blodnäva eller midsommarblomster, och rosenrot, en fetbladsväxt (Sedum) släkt med kärleksörten. Jag erinrar mig att jag nyligen sett reklam i Stockholms tunnelbana om tabletter gjorda på rosenrot, kallad Arctic Root, en ny konkurrent till bl. a. Ginseng. Här äts den helt färsk med, skall man hoppas, bra resultat. Emellertid är Hornstrandir ett naturreservat.

Vi slår upp vårt tält. Tältplatsen är på vissa ställen markerad med stockar av drivtimmer som även används som stolar och bord. Förutom oss har c:a 20-25 personer också invaderat platsen. Där finns en brännugn för skräp, gjord av metall, och en låg byggnad med brant sluttande tak som visar sig vara torrdasset.

Några hundra meter in i dalen syns ett rött litet hus, den enda byggnaden. Det är en räddningsstation för nödställda sjöfarare. Där finns filter, proviant och diverse räddningsmaterial samt en nödradio som drivs av bilbatterier vilka laddas med en solcellspanel.

Den första dagen strålande väder. Vi lagar frukost på medhavda trangiakök och förbereder oss på en långvandring, heldags. Vårt mål: att ta oss upp på udden mellan bergen Horn och Kálfatindar, komma ned och gå längs stranden tillbaka på andra sidan Hornvík. Vi är 5 som startar, PG - som sett detta tidigare - föredrar att sola sig och ta en mindre promenad senare. Vi är alla försedda med kvastskäft inköpta i Ólafsvík, för att använda vid forcering av ett vad i den stora å som rinner ut längs dalsidan sydöst om Hornvík. Några hundra meter söderut finner vi ett

NOS-PROGRAMMET

Nr 2 1994

APRIL - JUNI

Var så god, medlem: en ny vår, en ny NOS, ett nytt program!

Jag skriver detta en sen kväll i mitten av mars. Nymåne, ett levande ljus och en fantasieggande "keltisk symfoni" skänker stämning nu, när jag vänder mig till dig och föreningens alla andra medlemmar. Det är en aning av vår i luften, men snön har inte helt gett upp kampen ännu. För några veckor sedan åkte vi, några föreningsmedlemmar, skidor tillsammans. Om ytterligare några veckor, när du fått det här programmet, är vi förmodligen ute på helt andra upptäcktsfärder. Årstidväxlingarnas tjusning upphör aldrig.

Nu hoppas jag förstås att du kastar dig över programmet så snart du fått det i din post och skriver in alla begivenheter i din almanacka. Ja, jag är väl medveten om hur svårt det är att hävda sig i informationsflödet. Självt får jag - det har jag räknat ut - ungefär en periodisk skrift om dagen (morgontidningen oräknad). En del av dem har jag förvisso valt att prenumerera på. Andra kommer därför att jag är medlem i något, därför att jag bor där jag bor, att jag äger ett föremål av visst slag eller fabrikat eller för att jag av någon outgrundlig anledning helt enkelt har hamnat i ett register hos någon som regelbundet vill meddela sig med mig.

Man kan undra varför också vi envisas med att ge ut en tidskrift, även om den är liten. Svaret är att en tidskrift markerar föreningens identitet. Den når alla medlemmar och kan förhoppningsvis ge någonting också till dem som bor för långt ifrån för att kunna vara med om föreningens aktiviteter. Därför känns det trevligt - det värmer som solen en eftermiddag i april - när en medlem eller någon annan (s k "blivande medlem") berömmar oss för någon programpunkt eller kommenterar något som stått i NOS. Då märks det att vi har lyckats med att få kontakt.

Lägg märke till att programkommittén delvis har förnyats på sistone. Efter att jag flera gånger har tjuvat om att det behövs nya funktionärer känns det roligt att kunna välkomna de nya i kretsen. Jag hoppas, att du visar dem uppskattning genom att delta i vårens aktiviteter. Nya funktionärer är viktiga eftersom de för in nya idéer i verksamheten. Men alla medlemmars förslag är alltid lika välkomna.

Även om vintern har inneburit både skid- och skridskoturerna så stundar nu högsäsongen för utomhusaktiviteter. Som du ser innehåller programmet såväl tidiga morgon- som sena kvällsaktiviteter. Ornitologer och andra observanta medlemmar kan få kolla in många fåglars privatliv, men ugglor, gökar och tranor tilldrar sig speciellt intresse denna vår.

Du glömmet väl inte att berätta för dina vänner och släktingar, arbetskamrater och grannar om FNSiN? Ta gärna med någon nästa gång du själv följer med på våra förehavanden.

Glad vår och Glad Påsk!

Anders Schaerström

KVÄLLSVANDRING I SLOTTSPARKEN

Fredagen den 8 april kl 19.00

Vårkvällsvandring i Ulriksdals slottspark är en av de stående programpunkterna numera. En kattuggla siktades åter i parken hösten 1993 efter några ugglelösa år. Vi går omkring ca 2 timmar i naturvårdsområdet på Ulriksdalsåsen och i slottsparken. Kvällste hos vandringsledaren efteråt för dem som vill.

Samling utanför T-banestationen Bergshamra (linie 23, norra utgången, Bergshamra torg) kl 19.00.

Erik Elvers, tel 85 84 88(b), 788 29 98 (a)

**HAR DU SETT ETT TRANKOKERI?
NEJ, MEN JAG HAR SETT DOM DANSA**
(Fritt efter Blandaren)

Lördag och söndag den 16 - 17 april

Vi är några som är intresserade av att åka och se trandansen i Västergötland. Några platser är redan bokade på vandrarhemmet i Skara. Vi undersöker kollektiva färdsätt; tåg, buss eller eventuellt en hyrbil. Finns det kanske någon som kan ställa bil till förfogande? Kostnaden är beroende av färdsättet.

Anmäl intresse omgående!

Förbeställningen på vandrarhemmet måste bekräftas strax efter påsk.
Ring Britt Andersson, tel 642 36 17 eller
Kaj Valtersson, tel 16 23 91 (a)

SOLUPPGÅNG VID UPSALA HÖGAR

Lördagen den 30 april ca kl 04.55

Solen kan ses gå upp eller ner i rät linie utefter Upsala högar vid tre viktiga tidpunkter under året: *vinterbörjanblotet* den 3 nov, *midvinterblotet* den 8 febr och *Valborg* 29 och 30 april.

Vi hade en kylig men fin skådning för ett par år sedan och hoppas på lika gott resultat i år. Vid mulet väder inställs utfärden.

Samåkning i bilar, prel. från Odenplan kl 03.30.

Morgonpigga intresserade anmäl sig till Erik Elvers, tel 85 84 88 (b), arb 788 2998(a).

FÖRMÖTE GOTSKA SANDÖN

Torsdagen den 5 maj kl 18.30

Lokalen Upplandsgatan 80, t v om porten

I kväll går vi igenom praktiska detaljer inför pingsthelgens resa till Gotska Sandön - tider, inkvartering, mat, kläder, annan utrustning, hur man umgås med naturen på ön osv. Vi kommer säkert också att titta på bilder från tidigare resor till Sandön.

Erik Elvers, 85 84 88 (b), 788 29 98 (a)
Anders Schaerström, 758 30 03(b), 665 29 17(a)

RESAN TILL GOTSKA SANDÖN

Pingsthelgen 20 eller 21 - 23 maj

Nu är det hög tid att anmäla sig till årets pingstresa till Gotska Sandön. Många har gjort det men det finns i skrivande stund platser kvar. En viss nyordning gäller i år. *Det blir möjligt att välja mellan utresa på fredagen och på lördagen.*

Rederi AB Landsort-Ankarudden som trafikerar Gotska Sandön har inköpt M/F Hyna, välbekant för resenärer 1992 och tidigare. Hyna (som kommer att döpas om) är en f d landstigningsbåt som vid rätt vind kan gå ända in till stranden.

Hyna går från Dalarö, Hotellbryggan såväl på *fredagen den 20 maj* som på *lördagen den 21 maj* kl 08.00. Återresan sker på *måndagen den 23 maj*, annandag pingst, kl 18.15. Resan tar ca 4 timmar. Den som kan resa redan på fredagen får på så sätt ungefär 3 1/2 dag på ön i stället för 2 1/2 om man reser på lördagen. Den extra dagen är att rekommendera. Eftersom det kan vara svårt för en del att ta ledigt en vardag har vi emellertid fördelat bokningarna på de båda avresedagarna.

Priser

Avresa	fredag	lördag
stuga(4-bäddrum)	1115	1015
hydda	995	935
tält	890	865

Barn under 7 år utan egen bädd, gratis.
7-12 år 50 % rabatt.

Täcken, filter, linne eller sovsäck måste medföras, liksom all mat och dryck utom vatten.

På ön: Programmet för vistelsen på ön omfattar bl a kvällsvandring runt Bredsands udde (Sandöns nordligaste del), vandring runt ön (heldagstur, med möjlighet att avbryta) och vandring till Höga Åsen (öns högsta punkt). Mera upplysningar lämnar vi vid mötet den 5 maj (se separat notis) eller per telefon.

Anmälan snarast till Erik Elvers (se nedan).

Fakta om Gotska Sandön: Nationalpark, 36,5 km². Bofast befolkning saknas. Ön består av sand och grus som bildar långa, vackra dyner, bevuxna av ljus lavrik tallskog och skira ängen, backtimjan och orkidéer. Ca 400 arter av kärlväxter har noterats. Långa breda sandstränder. Rikt insekts- och fågelliv. I bästa fall kan man träffa på kungsörn och säl vid vandring på ön.

Många historier och skrönor är förknippade med ön. De ryska kanonerna som sticker upp ur sanden vittnar ännu om en förlisning år 1864. Bland sevärdheterna märks Schipkapasset, Döda skogen, Madam Söderlunds stuga och Gottbergs lada, dit den diaboliske sjörövaren Gottberg lurade intet ont anande sjömän.

Gotska Sandön är militärt skyddsområde och får i princip endast besökas av svenska medborgare. Undantag kan dock göras efter särskild ansökan.

Upplysningar:

Erik Elvers, 85 84 88 (b), 788 29 98(a)
fax 788 17 70
Anders Schaerström, 758 30 03 (b) 665 29 17 (a).

DENNISPAKETET

diskuteras och skrivs det ju om mycket i massmedierna numera. Du som vill ha ett ord med i laget gör bäst i att läsa tidningarna ingående. Det är ofta debatter och föredrag om planerna.

Utformningen av Södra Länken-tunneln finns utställd på Tekniska Nämndhuset, i Årsta och i Hammarbyhöjden t o m mitten av april.

Geografiska förbundet arrangerar en debatt den 21 april kl 18.30 - 21.00 på Norrtullsg 2, sal M. Om du vill gå dit skall du anmäla dig till Gunvor B Larsson, 756 53 07 eller Ewonne Ekmyr-Westman, 530 37 604 senast 14 april. Kostnad 100 kronor.

En utställning finns också på Konstakademien, Fredsgatan 12, t o m 15 maj.

GÖKOTTA PÅ KÄRSÖN

Söndagen den 22 maj, tidigt

Vi ses på Brommaplan denna tidiga vårmorgon med frukosten i ryggsäcken och Kärsön som mål. Den första bussen ifrån Brommaplan går kl 06.35 mot Drottningholm. Från T-Centralen går tunnelbana nr 18, kl 06.08. Med hopp om att göken har anlänt till Sverige och hittar oss på Kärsön.

Förfrågningar:

Benita Jansson, 453 86 42(a), 91 71 32(b)

VANDRA MED KUNGENS FÅR

I början av juni brukar kungens får installeras vid Naturens hus. Vill du vandra dit ut i den ljusa sommarnatten tillsammans med får, herdar och likasinnade stockholmare, hör av dig till Britt Andersson, tel 642 36 17(b)

EN DAG PÅ LANDET

Lördagen den 11 juni

Vandring (ca 2 tim) på Värmdö runt Våmfjärden. Därefter kan vi äta medhavd matsäck och "förlusta oss" på mitt lantställe.

Buss 433/434 kl 11.10 från Slussen, 40 min resa

Anmälan senast torsdagen innan till Birgitta Traxel, tel 25 03 35 (b).

ISLAND FYLLER 50 ÅR

Fredagen den 17 juni

Även i Sverige kommer Islands 50-årsdag att firas. På Skansen kommer Isländska riksförbundet att stå för programmet den 17 juni. Det blir högtidstal av bl a Islands ambassadör och Hasse Alfredson och musik kommer att framföras av isländska musiker.

Alltså - vik den 17 juni för Skansen!

PICK-NICK VID UGGLEVIKSKÄLLAN

Fredagen den 17 juni kl 19

Den goda traditionen att tillsammans fira sommaren ankomst med en träff vid Ugglevikskällan i Trefaldighetsnatten får vi inte glömma! Packa korgen eller vad du nu har och kom till de gröna fälten invid själva källan. Skulle det vara dåligt väder får vi inhibera utflykten. Isländsk flagga anbefalles!

Kontaktperson:

Anders Schaerström, 758 3003(b), 665 29 17(a)

BÅTUTFLYKTER

Lördag och söndag 18-19 juni

Som tidigare år välkomnar Kaj Valterson alla FNSiN-medlemmar att följa med på turer i närheten av Runmarö. En vandring till Silverträsket hoppas han att ska kunna genomföras men huvudsysselsättningen skall vara båtliv. Rara orkidéer växer på öarna här ute och bergsformerna kan också vara intressanta att studera.

Det finns möjlighet för en del att övernatta i Kajs stuga.

Tag kontakt med Kaj på telefon 16 23 91 (a) så får du veta vad du behöver ta med dig och vilka kostnaderna blir.

ARCTIC EXPLORER 1994

Vår vän i Norge, Knut Jörstad, som seglar i arktiska farvatten har varit hyggelig och översänt årets program. Vissa expeditioner har kanske redan blivit fullbokade men det finns säkert platser kvar på andra.

Vad sägs om:

* Segling och vandring i Helgelandsområdet. Det ligger söder om Lofoten och beskrivs som en stor upplevelse både för fågelskådare och fiskare. Den turen går flera gånger i juni och kostar mellan 5.490 och 6.800 NOK.

* Skidåkning på Mt Newton i Svalbard i juli, kostnad 12.600 NOK finns.

* Gruppsegling från Svalbard till Tromsø kan man göra i aug-sep till en kostnad av 6.300 NOK.

Priserna kan variera med valutaläget.

Information och anmälning kan göras till

Arctic Adventours a.s.
Bård Helge Andreassen
Box 969
8001 BODÖ
telefon 00947 75524220
fax 00947 75527479

eller till

Artic Adventours a s
Knut Jörstad
Box 2089 Grünerløkka
0505 Oslo 5
telefon 00947 22372177
fax 00947 22372861

EKOPARKEN

Saxat ut Nyhetsbrev nr 4/94:

...bitr miljöminister Görel Thurdin verkar ha fått den övriga regeringen med på att göra Ekoparken till en nationalstadspark.

...Begreppet nationalstadspark skulle bli fullständigt komprometterat om det exempelvis tillät Österleden, ökande trafik på Roslagsvägen, stora ingrepp i Bellevueparken eller OS-anläggningar i Ekoparken.

...I ett brev i höstas påtalar organisationen (Europa Nostra) det stora värdet av Ekoparkens natur- och kulturmiljöer sett i ett europeiskt perspektiv och uttrycker därför sin oro över de exploateringsplaner som hotar området.

HUR GICK DET?

17 medlemmar träffades vid Cosmonova när föreningen för tredje gången fixade biobesök. Det var en hissnande upplevelse att följa med längs Antarktis issidor och att kolla in pingviner och sälur bekvämt tillbakalutad i biofåtöljen!

Ingen utfärd till Upsala högar den 8 februari.

Unn, Claes-Göran och Anders skidade - äntligen - den planerade rutten från Vallentuna till Hägernäs samt en extra slinga och vissa stickspår. Totalt ett par mil, ungefär. Föret var varierande men humöret genomgående gott. Satt alla andra medlemmar och såg på OS i TV?

Det blev fullsatt hus på Medborgarhuset när Björn Korpe visade bilder från Sidenvägen. Bilderna var fantastiskt fina, hela färden var äventyrlig, det var tur att Björn var där som bevis på att allt gått väl!

Nästa bildvisning på Medborgarhuset blev dessvärre inställd på grund av sjukdom.

Våffelfesten blev av praktiska skäl utbytt mot ett ärtsoppskalas. Varm punsch tillät vi oss också. Vi var 12 personer som åt soppa och underhöll varandra med limerickar.

NÄSTA PROGRAM

BERÄKNAS KOMMA UT I SLUTET AV JUNI.

LÄMNA IN DINA PROGRAMFÖRSLAG TILL KOMMITTEN SENAST DEN 25 MAJ!

MINNESKALENDER

APRIL

- 5 Anmäl intresse till Trandansen
Anmäl deltagande till Gotska Sandön
Anmäl intresse till Arctic Adventures
- 8 Ugglekväll i Ulriksdal
- 13 Anmäl till debatt om Dennispaketet
- 16 Till Hornborgasjön
- 29 Nattutfärd till Upsala

MAJ

- 5 Förmöte till Gotska Sandön
- 20 Första avfärd till Sandön
- ? Kolla datum för Kungens får
- 22 Gökotta på Kärsön

JUNI

- 11 Vandrings runt Våmfjärden
- 17 Islands dag på Skanssen
Ugglevikskällan
- 18 Till Runmarö

Bilderna på fram- och baksida har ställts till förfogande av VÖBAM (Vallentuna-Össeby-bygdens Arkiv och Museiverksamhet).
Försäljning av gamla tryck finns på Sveavägen 47, Stockholm.

ställe markerat med ett par käppar. Sträckan över ån är lång men inte djupare än till knäna. Vattnet är iskallt men vi blir snart varma igen. Så fortsätter vi längs Hornviks östra strand, till en början på klappersten, därefter sanddyner bundna av gräs. Vid ett ställe reser sig några höga klippor upp, där bortom ett litet vattenfall och nedanför en damm med kristallklart vatten där små fiskar simmar via en bäck från havet. Stranden omväxlande med stenblock, berget ovanför på ena sidan och havet på den andra. Längre bort blir det trängre, där finns ett rep fastsatt att hålla sig i när havet går upp för högt intill klippan.

Längs stranden finns ganska mycket drivved, stockar av lärkträd från floderna i norra Sibirien, bl a flöten från fisknät stora som bowlingklot. Vi sätter oss på några stockar för en kort matrast och njuter av utsikten. Sedan vandrar vi uppför sluttningen från havet upp på en plåtå med gräsbevuxen mark med små krypvädesnår. Här och där finns små gölar och bäckar, sedan följer ett långt sluttande landskap som flera hundra meter upp slutar i en dalsänka mellan de två höga bergen Horn och Kålfatindur, och vad som senare visar sig högst upp, slutar med ett flera hundra meter lodrätt bergsstup rätt ner i havet.

När vi nått högst upp på Hornudden möter vi Björn, som tydligen gjort sällskap med en grupp personer som sysslar med fågelfångst. De går med långa käppar och en snara i ena änden längs bergskanten, väljer ut en lämplig sillgrissla under branten och snarar grisslan, drar upp den med spöet varefter nacken bryts. Den flås därefter med bara händerna (usch!).

Fågelfångarna är människor som bor i små hus nere i viken, och de anser att fåglarna är mycket välsmakande.

Vi vilar oss i gräset och njuter av solen, gör slut på vår matsäck och beundrar utsikten, årets utan jämförelse bästa matplats. Björn har inte samma ro utan klättrar upp mot branten av Hornbjarg. På nedvägen delar vi på oss, Björn och jag för att titta på en liten sjö strax under Kålfatindurs höga klippor. Efteråt möts vi igen och det visar sig att flickorna badat i en liten göl, och vi gör detsamma, då vi finner vattnet nästan ljummet av solen. Det här är ett utmärkt tillfälle att få tvätta sig mellan två tälnätter utan dusch.

Vägen tillbaka till tältlägret är lång men solljuset varar till sent på sluttningen. Vi väljer ett vadsställe något längre bort än det vi tog på morgonen, isande kallt! Vi träffar PG som kommer från andra sidan dalen samtidigt med oss, därefter vandring i det ökenartade landskapet tvärs dalen till tältplatsen. En sista kvällsmåltid och sedan sovsäcken efter en lång men härlig dag.

Nästa morgon skiner solen fint igen. Anders påstår sig ha sett ett djursent på kvällen nära tältplatsen som kunde vara en fjällräv, som ju lär finnas här.

Damerna vill gå in mot dalen och följa forsarna, Anders följer med dem. PG ligger kvar utanför tättet och solar, Björn och jag har beslutat om en mer äventyrlig vandring till fyren på andra sidan dalen och bergen till målet Látravík. Ett bergsmassiv måste force-ras för att komma dit.

Vi tar våra kvastskäft och vandrar i den lösa svarta lavasanden mot en plats där ån från dalen mynnar ut i Hornvík. Hundratals tretåiga måsar och några tärnor står på en sandbank för att gotta sig med det som finns i flodmynningen.

Vi har tidigare observerat att fåglarna drar i stora stråk längs dalens sidor och ibland korsar den. När vi närmar oss lyfter de från

banken. Björn vandrar ut på den, vilken är åns yttersta plats mot havet. Det går en del större dyningar in mot stranden. Vi kontrollerade med turistbyrån i Ísafjörður innan vi for att just mellan kl 10 och 11 på morgonen skulle det vara som mest ebb och lättast att ta sig över. Det visade sig emellertid att det var djupare än det andra vadsstället dagen innan men mycket kortare, en klar fördel när man går barfota i iskallt vatten.

Väl över på andra sidan byter vi till skor igen. Björn ser fågelspår på stranden, lika stora som hans händer. Kanske efter den siste garfågeln? Vandring längs åsidan tills vi kommer till en fors längre in i dalen, där vi börjar den långa bestigningen av östra dalens bergsida.

En bit upp rastar vi, dricker varmt kaffe och njuter av den magnifika utsikten; strålande sol, långt ut mot havet på andra sidan viken hänger en molntuss sig fast strax under klippspetsen och den finns kvar där länge. Nedanför ser vi fågelklippan som vi såg från båten för 2 dagar sedan.

Vi fortsätter upp förbi ett vattenfall och är uppe på c:a 300-350 meters höjd enligt min medförda barometer/höjdmätare. Vi når snögränsen, det blir även brantare. Björn som är gammal fjällräv och medlem i Svenska fjällklubben råder mig att göra steg i snön innan jag sätter ner fötterna. Det känns litet kusligt särskilt när branten nedanför inte har något att gripa tag i, om jag skulle förlora fotfästet. Minns att jag för några år sedan klättrade uppför Kebnekaise med en grupp och även andra fjäll och ändå hade en del erfarenhet. Snart är vi uppe på högsta punkten och kan se ut över havet på andra sidan, där syns fyrplatsen längst ned. En lång sluttning och en hög klippa på södra sidan. Vi ser en gråspräcklig fågel bland stenarna (ljungpipare enligt Björn), och på

sluttningen växer mycket blom-
mor, bl. a. rosenrot och svarthö
och högre upp vid snökanten isra-
nunkel. Vi närmar oss fyren, Björn
forcerar och när jag har några
hundra meter kvar är han framme
och inne i fyren. När jag så kom-
mer fram ligger en stor hund utan-
för och börjar skälla. En man kom-
mer ut (påminner till utseendet om
skådespelaren Per Oscarsson) vin-
kar och säger: "Ni er de förste
svenskerne! Jeg har varet her 6 år
og De er de første turister fra
Sverige, kom in og hakaffi!". Björn
är redan bänkad i köket vid ett
bord, tillsammans med fyr-
mästarens fru och två damer
(yngre). Det bjuds på kaffe och
pratas mycket, damerna visar sig
vara från Österrike och var
meteorologassistenter på station-
en.

Fyrmästaren berättar på blandad svenska, isländska och engel-
ska att han varit i svenska Norrbotten och tillhört "Gällivare
miners", gruvarbetarna, 1961 med
sympati för vänstern och socialde-
mokraterna "against the govern-
ment".

Fyrmästaren berättar att den
förste som besökte Island var en
svensk, 2 år före Ingólfur 874, som
är Islands kände upptäckare. Men
denne svensk var här bara ett år
(ingen vet hans namn). Han berät-
tade att Hornstrand har mycket
turister sommartid men mycket
litet på vintern fram till april. Elek-
triciteten till fyren på sommaren
sköts av ett litet vattenkraftverk.

Stämningen stiger, har fyr-
mästaren kanske blandat något
starkare i kaffet?

Vi visas in i rummet intill, där
observationerna och mätningarna
för vädret sker. Några iakttagelser
förs ner i en journal. Där finns
också en dator, en barograf och en
enkel vindflöjel på ett litet hus
utanför. På väggarna finns bilder
av Lenin, Stalin och Che Guevara.
Ett gevär hänger på en vägg. En

TV och en stereoanläggning kom-
pletterar utrustningen. Den yngsta
av flickorna sätter på musik och
plötsligt dansar vi ryska kosack-
danser!! Björn, fyrvaktaren och
hunden dansar till tonerna av
fångarnas kör.

Efter den trevligaste stunden
vi haft på Island ger Björn och jag
oss av norrut för att ta en annan
väg tillbaka till Hornvík och
tältplatsen.

Strax utanför fyren finns ett
vackert vattenfall som Björn sä-
ger sig ha sett som bokomslag. Vi
överraskas av dimma. De branta
klipporna leder ner till havet på
östra sidan, på västra sidan är höga
berg som ej syns i dimman. En led
skall gå bakom detta berg och fram-
för Kálfatindur. Den skall kunna
ta oss ned längs sluttningen på
andra sidan mot havet. Vi är något
desorienterade men min kompass
visar att vi går i någorlunda rätt
riktning. Efter en stund hör vi en
hund och några röster i dimman, vi
vet att meteorologflickorna skulle
gå samma väg som vi ned till de
små husen vid stranden. Snart dy-
ker de upp och vi får hjälp av dem
att hitta vägen och under trevligt
småprat når vi så småningom stran-
den. Lång vandring till vadstället,
vi tar samma vad i åmynningen
som på morgonen. Ebben är till-
baka. Vandring längs lavastranden
tillbaka till tältplatsen, där några
gjort sig en brasa på stranden av
drivved för att grilla korv och
värma sig. De andra, Anders, Inger
och Eva befinner sig också där. De
är också nöjda med sin tur inne i
dalen.

Då nästa dag är avresedag går
en stor del av dagen åt för att
förbereda oss med packning av
utrustning och tält för avfärd med
M/S Fagranes. Björn försvinner
upp längs det höga berget intill
tältplatsen och dalens västra sida,
snart syns han bara som en liten
prick mycket högt upp. Jag visar
damerna var han är, och efteråt

berättar de att jag hade gjort dem
oroliga. De trodde att det var en
riktig björn. Hemma i Sverige fick
vi sedan läsa i dagstidningarna att
en isbjörn som hade simmat från
Grönland hade fångats av fiskare
utanför kusten på norra Island,
just samma tid vi var där. Andra
djur vi ej fick se men som finns vid
Hornstrandir är havsörn, jaktfalk,
valar och säl. Vi såg ett sälkadaver
på stranden i viken.

Under väntan på båten diskute-
rade vi vad vi skulle göra om den
av någon anledning inte kom. Även
planerna för vad vi skulle göra den
återstående veckan på Island för
dem som stannade kvar. Båten
kommer och vi blir upphämtade
med all vår packning av gummi-
båtarna. Väl över till andra sidan
viken får vi tillbaka vårt toalett-
papper! Jag ger killen i båten en
gul isländsk 50-krona, som han
tappar i viken, vilket jag ser som
ett omen att jag kanske kommer
tillbaka hit någon gång.

Resan till Ísafjörður går bra.
Nedanför en stor bergvägg ligger
ett skeppsvrak av metall. Nära
Ísafjörður syns ett av kustbevak-
ningens stora fartyg. Framme bor
vi i vandrarhemmet vi tidigare
tältade utanför, och äter på hamn-
restaurangen på kvällen.

Nästa morgon tar vi bussen till
Reykjavík via Hólmavík, där vi
skiljs åt. PG stannar på ett pensio-
nat där han känner föreståndaren,
för att därefter fara till Hekla, Eva
och Anders far till Reykjavík för
att nästa dag fara hem med flyg.
Björn far till Reykjavík och därefter
vandring i Þórsmörk. Jag själv
mot Akureyri och Mývatn.

Fastän mitt besök i Mývatn-
området var en upplevelse och
Snæfellsnes likaså, kan jag nog
säga att vildmarken i Hornstrandir,
Hornvík, var det bästa på denna
min första resa till Island.

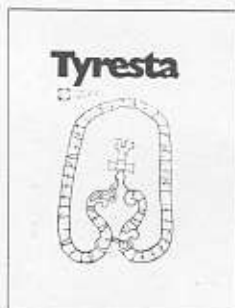

FNSiN Skrifter & Böcker

Föreningens skrifter kan beställas genom inbetalning till postgiro 60 80 83 - 2. Ange avsändare och vad beställningen avser. Priserna inkluderar moms.

Vid postbefordran tillkommer dock en portokostnad på 10 kronor per ex. Se bifogade prislista för aktuella priser.

Upplysningar om skrifterna lämnas av Rolf Schwebs, tel 08-500 262 14(B), Floravägen 28, 137 38 VÄSTERHANINGE.

Tyresta

En tvärfacklig beskrivning av ett av mellansveriges finaste vildmarksområden. Rikt illustrerad med kartor och teckningar. 32 sidor.

Spetsbergen - land i norr

Förord av arktispionjären Helge Ingstad. En allsidig bild av Spetsbergen ges genom de 25 artiklarna som bl a behandlar historia, valfångst, kolbrytning, oljeletning, geologi, växt- och djurliv. 167 sidor.

Island i NOS

Ett särtryck av artiklar om Island som varit publicerade i NOS - plus ett par nya tillägg - historia, språk, geologi, nationalparker mm. Illustrerad med teckningar och foton. 61 sidor.

En färd till Island 1977

En reseberättelse om vad man kan råka ut för längs Islands vägar samt med avsnitt om geologi, flora, fågelliv och andra intressanta ämnen. Rikligt illustrerad. 52 sidor.

Gotska Sandön

En tvärfacklig beskrivning. Innehåller artiklar om geologi, dyner, flora, fauna, historia och livet på ön. Den första boken som behandlar ön ur alla synvinklar. Rikligt illustrerad med teckningar, kartor och foton. 112 sidor.

Natur och Samhälle i Estland

Utgiven 1991 ger denna bok en bred presentation av Estland vid tiden för självständigheten: arkeologi, geologi, historia, politik, ekonomi, naturvård och miljöproblem, byggnadsminnen och kyrkliga förhållanden. Boken innehåller även en miniparlör. Illustrerad. 117 sidor.

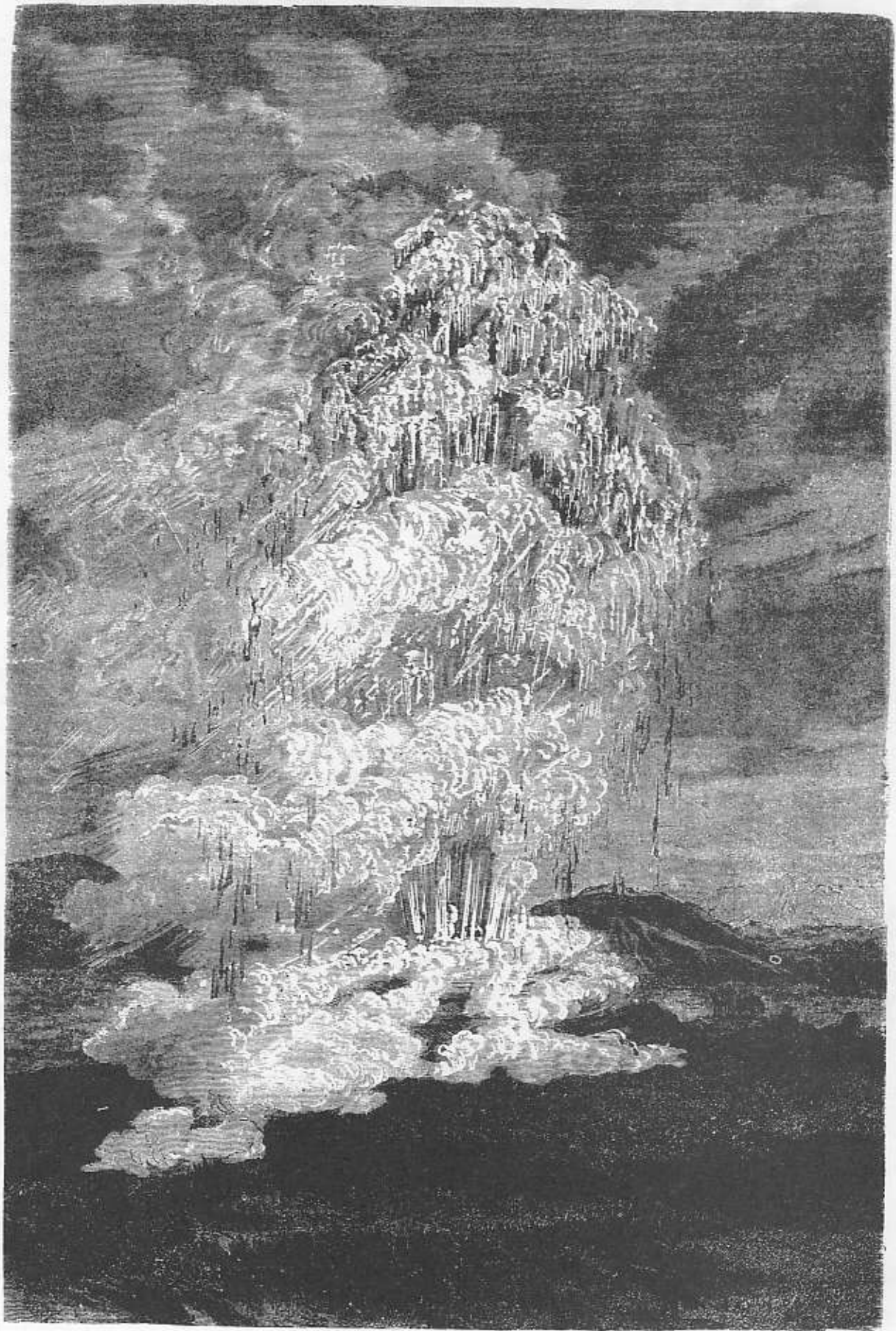
Sydvästgrönland

Expeditionsrapport från 1974. Rikt illustrerad med foton, teckningar och kartor. 150 sidor.

Ny bok om Island.

Utgivning planerad våren 1994.

Stora Geysern på Island.